

Oslo, 18. desember 2024

Hørings svar om bedre samordning av barnevernsloven og barneloven

STL (Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn), som samler bredden av tros- og livssynssamfunn til dialog og arbeider for likebehandling, takker for muligheten til å svare på denne høringen.

Vi mener det er klokt å utrede hvordan barnevernsloven og barneloven kan samordnes bedre, spesielt ettersom førstnevnte er ganske ny. Vi har ingen konkrete innvendinger mot forslagene som legges frem i notatet. Vi ønsker derimot å minne om noen av de lovfestede hensynene vi mener kan, og bør, følges opp bedre enn i dag, og som må sikres oppfølging også i disse «dobbeltporsakene».

Samarbeid med familie m.fl. og hensyn til religion mv.

I vårt prosjekt BRO, «Barnevern, religion og oppdragelse» (som vi beskriver kort i slutten av dokumentet), har vi samarbeidet med barnevernstjenesten i ulike kommuner. Her har vi sammen avdekket at det mangler kunnskap og planer om hvordan [§ 1-8](#)¹ og [§ 1-9](#)² skal operasjonaliseres og implementeres.

Det er bra at det er lovfestet at barnevernet skal samarbeide med både barn, foreldre og nettverk, og at det skal tas hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn. Like viktig er det at det gjøres i praksis. Vi er i gang med tiltak i samarbeid med Barne- og familieetaten i Oslo, og jobber sammen med barnevernet i flere kommuner for å få til dette. Disse lovfestede hensyn må også ivaretas i dobbeltporsakene som omhandles i utredningen.

Vi jobber også med å styrke kompetansen til barnevernsansatte: Hvordan barnevernsansatte kan utvikle trygghet og kunnskap i håndtering av saker som involverer religiøse familier, inkludert evnen til å stille relevante og hensiktsmessige spørsmål om religiøse praksiser og tradisjoner. Dette har vi positive erfaringer med, og vi får stadig flere invitasjoner fra barnevernet i flere kommuner.

Hvorfor er det viktig?

Språk, religion, osv. utgjør sentrale elementer i menneskers grunnleggende identitet, og for de fleste preger det deres liv i en betydelig grad. Barnevern og andre offentlige tjenester er ment for å hjelpe, og hjelp skjer lettest gjennom samarbeid. Det forutsetter tillit, noe vi vet mangler, spesielt blant visse innvandrergupper. Da gjelder det å finne måter å styrke tillit og samarbeid på, slik at man bedre kan bistå med hjelp og skape en positiv spiral – med tillitsbygging, informasjonsutveksling, tilpasning, mer tillit, osv.

Vi får tilbakemelding fra våre medlemssamfunn om at mange av deres medlemmer opplever at «religiøs analfabetisme» er utbredt blant offentlig ansatte i Norge. Det meldes om at det oppleves utfordrende at religiøse behov ikke blir snakket om, kartlagt eller tatt hensyn til. Det kan f.eks. handle om mat, klær, tilgang til religiøse bygg eller bøker, og mulighet til å utføre ritualer eller samtaler med en prest, livsveileder, eller lignende.

¹ «Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.»

² Barnevernet skal så langt som mulig samarbeide med både barn og foreldre og skal behandle dem med respekt. «Barnevernet skal legge til rette for at barnets familie og nettverk involveres.»

Som et eksempel har vi fått høre en historie om en pasient på et sykehus som viste tegn på å være deprimert. Det viste seg etter hvert at årsaken var at vedkommende var redd for å spørre om tilrettelegging for bønn. Når vedkommende endelig fikk tilgang til dette, påvirket det også psyken og evnen til å motta øvrig hjelp.

I mange land preget av krig og konflikt og fravær av fungerende institusjoner, blir familien ofte den eneste støtten individet har. Når disse personene kommer til Norge, kan alt virke fremmed. Da blir ofte trossamfunnet de tilhører det første trygge stedet de finner fellesskap og støtte. Trossamfunn er for mange en landingsplattform, og en viktig del av deres nettverk videre. Det kan derfor være nyttig investering å samarbeide med trossamfunnenes ledere, som imamer og prester, og styrke disse kunnskap om det norske samfunnet og norske institusjoner. På denne måten kan de bedre veilede sine medlemmer, skape tillit og bygge broer mellom familiene og de ulike velferdstjenestene og andre støttefunksjonene som finnes i Norge. Dette mener vi kan være en av flere måter å implementere barnevernslovens §1-9 på.

Gjennom dialog og et godt samarbeid kan vi sikre at trossamfunnene har nødvendig kunnskap for å fungere som en ressurs for integrering, støtte og tilhørighet for nye landsmenn og deres familier. For barnevernet kan det handle om å finne riktige anledninger og måter å stille spørsmål om religion og religiøse behov på som kan være relevante, og det kan være aktuelt å ta en telefon til religiøse ledere og spørre anonymt om generelle tips og råd relatert til saker.

Det er viktig å anerkjenne at folk kan være norske med ulike bakgrunner. Det handler ikke om å *skape* et mangfold, men å *gi rom* for det mangfoldet av kulturer, identiteter, tro og livssyn som fins i Norge i dag.

Kort om STLs arbeid med barnevern

I flere år har STL jobbet mye med barnevernstemaer, spesielt gjennom vårt prosjekt «BRO – Barnevern, religion og oppdragelse». Det har som mål å styrke samarbeidet og relasjonene mellom barnevernet og religiøse grupper. Det skal bidra til kompetanseheving om tro og livssyn for barnevernet og til å styrke kunnskapen om, og trygghet i møte med barnevernet i religiøse miljøer. Prosjektet bidrar til å bygge ned fordommer og til å styrke samarbeidet mellom barnevernet, familier og enkeltmennesker.

Siden 2021 har vi arrangert verksteder, seminarer og kontaktmøter med foreldre, ledere av tros- og livssynssamfunn og ansatte fra barnevern og lignende i ulike kommuner, inkludert Oslo, Lillestrøm, Bærum, Drammen, Stavanger, Trondheim og Tromsø. For tiden gjør vi avtaler med barnevernet i Porsgrunn, Haugesund, Bergen, Bodø, Kirkenes, m.fl.

Nå i desember 2024 har vi lansert “BRO: en veileder om barnevern, religion og oppdragelse” til bruk for ansatte i barnevernet, religiøse ledere, ressurspersoner og foreldre, samt for potensielle fosterforeldre. Den vil bli brukt i de kommende arrangementene i prosjektet.

Med vennlig hilsen,
Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn v/

Trond Enger
styreleder

Birte Nordahl
generalsekretær